

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobkyně: **T. R.,** zastoupené JUDr. Klárou Alžbětou Samkovou, Ph.D., advokátkou, se sídlem Španělská 742/6, Praha 2, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě č. j. 43 Ad 11/2010 - 23 ze dne 31. 3. 2011,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovené zástupkyni žalobkyně, advokátce JUDr. Kláře Alžbětě Samkové, Ph.D., **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti v částce 800 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) brojí kasační stížností proti výše uvedenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým byl zamítnut návrh stěžovatelky na ustanovení advokáta a současně bylo rozhodnuto o odmítnutí žaloby. O nákladech řízení bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Krajský soud vycházel z toho, že stěžovatelka se ve věci vedené u krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 19 Cad 176/2007 o plný invalidní důchod domáhala obnovy řízení ve věci 43 Ca 16/1998. Tento návrh stěžovatelky na obnovu řízení byl vyloučen k samostatnému projednání. Z obsahu spisu sp. zn. 43 Ca 16/1998 bylo zjištěno, že rozsudkem ze dne 11. 8. 1998 bylo potvrzeno rozhodnutí odpůrkyně České správy

sociálního zabezpečení ze dne 17. 10. 1997, č. X, a zároveň bylo rozhodnuto, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení a České republice nebyla tato náhrada přiznána. Žalobkyně požádala svým přípisem ze dne 16. 7. 2010, aby jí byl ustanoven jiný advokát a v tomto přípisu zároveň uvedla: „skutečně ani nevím, jak vůbec chápat onu další zmatečnost ve věci o částečný invalidní důchod - obnova řízení - prosím o vysvětlení, když toto soudní řízení vlastně založil zproštěný právní zástupce JUDr. Karel Sochor.“ Krajský soud dospěl k závěru, že podle ust. § 114 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), je obnova řízení přípustná jen proti rozsudku vydanému v řízení o ochraně před zásahem správního orgánu a ve věcech politických stran a hnutí. S přihlédnutím k této právní úpravě a k rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2011, č. j. 6 Ads 88/2010 - 194, krajský soud rozhodl o neustanovení zástupce z řad advokátů, neboť v případě žalobkyně by šlo o zřejmě neúspěšné uplatňování práva. Přitom v přezkoumávané věci je nepochybné, že se žalobkyně domáhala obnovy v řízení vedeného pod sp. zn. 43 Ca 16/1998 o žalobě proti rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení o plný invalidní důchod. Obnova řízení proti takovému rozhodnutí však není ve správním soudnictví přípustná. Krajský soud proto žalobu odmítl, aniž by ji věcně přezkoumával.

Proti tomuto rozhodnutí krajského soudu podala stěžovatelka podáním ze dne 10. 5. 2011 kasační stížnost a požádala o ustanovení zástupce z řad advokátů. Ustanovená zástupkyně stěžovatelky doplnila kasační stížnost podáním ze dne 16. 8. 2009. V doplnění kasační stížnosti stěžovatelka uvedla, že rozsudek krajského soudu napadá z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), tedy pro nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, podle § 103 odst. 1 písm. b), tedy pro vadu řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu a že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit, a z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d), tedy z důvodu nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku krajského soudu.

Stěžovatelka namítá, že nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že by se z její strany jednalo o zřejmě bezúspěšné uplatňování práva, neboť každý má právo na právní pomoc v řízení ve své věci jak je zakotveno i v Listině základních práv a svobod. Pokud by soud dodržel základní práva a svobody stěžovatelky, nedošlo by k jejich nenávratnému poškození, protože na základě právní pomoci by žalobkyně byla schopna doplnit svá žalobní tvrzení v souladu s právem. Stěžovatelka zdůrazňuje, že nebyla řádně poučena o svých právech na ustanovení právního zástupce a tímto tedy byla na svých právech zkrácena.

Stěžovatelka má dále za to, že splňovala veškeré podmínky pro udělení plného invalidního důchodu. Tuto skutečnost měla za prokázanou i žalovaná, když jej stěžovatelce sama přiznala, avšak na základě nedostatečného a neobjektivního posouzení jejího zdravotního stavu jí byl invalidní důchod neoprávněně odebrán a posléze přiznán avšak ne v plné výši. Dále stěžovatelka popisuje vady předcházejících řízení o posuzování dvou nároků na dva částečné invalidní důchody po dvou úrazech. Stěžovatelka též namítá

netransparentnost postupu soudu v uvedených věcech a dále uvádí, že o jejím nároku týkající se invalidity rozhodovali soudci figurující v seznamu soudců - bývalých členů KSČ. Stěžovatelka u vádí, že v uvedené kauze došlo i k odcizení obálky a zfalšování písemné listiny a mimo jiné z tohoto důvodu je podáno také trestní oznámení. Stěžovatelka též spekuluje o ovlivnění věci působením jejího otce, který byl politickým vězněm. Stěžovatelka odkazuje na webové stránky, kde je popsán průběh kauz a přikládá CD s doklady prokazujícími skutečnost, že soud nepostupoval v uvedených případech lege artis. Stěžovatelka taktéž navrhuje provedení důkazu celou řadou soudních spisů, které navrhuje provést jako důkazy dokládající, že předchozí postup správních orgánů a soudů byl non lege artis. Dále stěžovatelka namítá, že se žalovaná nedostatečným způsobem zabývala posouzením zdravotního stavu stěžovatelky a krajský soud tento fakt zcela ignoroval. Rozhodnutí správního orgánu i soudu vycházelo z nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci.

Stěžovatelka namítá, že kasační stížností napadeným rozsudkem byl porušen správní řád, zejména princip dobré správy, princip nestrannosti, přesvědčivosti a přiměřenosti. Jednání žalované považuje stěžovatelka za jsoucí v rozporu s principy dobré správy a v rozporu s právem na spravedlivý proces ve smyslu čl. 6 Úmluvy o základních lidských právech a svobodách (pozn. NSS - stěžovatelka má pravděpodobně na mysli Úmluvu o ochraně základních lidských práv a svobod.)

Stěžovatelka dále namítá, že krajský soud se nedostatečně zabýval posouzením skutkového a právního stavu, a to především při jeho zjišťování, kdy byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to ovlivnilo zákonnost. Soud nehledal odpověď na otázku, proč posudková komise opomenula zhodnotit celkový zdravotní stav žalobkyně a předložené zdravotní zprávy.

Závěrem stěžovatelka navrhuje, aby byl kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná odkázala na své vyjádření ze dne 26. 5. 2011 a opětovně uvedla, že jelikož obnova řízení podle § 111 a násl. s. ř. s. není přípustná, je i vyjádření ke kasační stížnosti bezpředmětné.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), a je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.). Stěžovatelka je též zastoupena advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud nejprve konstatuje, že kasační stížností napadené rozhodnutí se týkalo přípustnosti obnovy řízení ve věci sp. zn. 43 Ca 16/1998 a neustanovení zástupce stěžovatelce pro řízení o obnově řízení. Nejvyšší správní soud se proto nezabýval námitkami stěžovatelky směřujícími proti průběhu soudního a správního řízení ve věci, ve které žádala o obnovu řízení.

Nejvyšší správní sodu předně konstatuje, že podle obsahu spisu sp. zn. 43 Ca 16/1998 se v této věci jednalo o řízení, ve kterém bylo přezkoumáváno rozhodnutí žalované, kterým byla navrhovatelce zastavena výplata částečného invalidního důchodu při pracovním úrazu. Jednalo se tedy o řízení vedené v této době ještě podle tehdy platné Části V. zákona 99/1963 Sb., občanský soudní řád. Zdejší soud odkazuje na svoji předcházející judikaturu, zejména na rozsudek ze dne 14. 11. 2003, č. j. 2 As 7/2003 - 42, publikovaný pod č. 275/2004 Sb. NSS, ve kterém zdejší soud uvedl, že *rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. 2. 1999, č. j. 30 Ca 89/98 - 24 je rozhodnutím soudu ve správním soudnictví. Na povaze takového rozhodnutí nic nemění to, zda šlo o rozhodnutí dle části páté hlavy druhé o. s. ř. (ve znění účinném do 31. 12. 2002), tedy v řízení o žalobě a nebo o rozhodnutí dle části páté hlavy třetí o. s. ř. (v témže znění) - tedy v řízení o opravném prostředku, ani zda se jednalo o rozhodnutí správního orgánu ve veřejnoprávní či soukromoprávní věci. Posledně uvedené rozlišení věcí je podstatné až pro rozhodnutí vydaná po 31. 12. 2002. Jednalo-li se tedy o rozhodnutí soudu ve správním soudnictví, není proti takovému rozhodnutí i se zřetelem na ustanovení § 114 odst. 1 s. ř. s. přípustná obnova řízení (tu lze ve správním soudnictví podat jen proti rozsudku v řízení vydaném v řízení o ochraně před zásahem správního orgánu a ve věcech politických stran a politických hnutí). Pro úplnost je třeba uvést, že obnovu řízení nebylo možno podat ani podle úpravy účinné do 31. 12. 2002 (§ 250j odst. 4, § 250s o. s. ř. v tehdy účinném znění).* Dále Nejvyšší správní soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2010, č. j. 6 Ads 88/2010 - 194, na který odkazoval též krajský soud a ze kterého vyplývá, že *přípustnost obnovy řízení je podle § 111 a § 114 s. ř. s. omezena jen na řízení o ochraně před zásahem správního orgánu a ve věcech politických stran a hnutí, která byla výhradně ukončena pravomocnými rozsudky; v ostatních případech obnova řízení není přípustná.*

Nezbývá tedy než konstatovat, že stěžovatelka navrhovala obnovu řízení ve věci, v níž nebyla obnova řízení přípustná a bylo tedy na místě, pokud krajský soud její žalobu odmítl, neboť podle § 46 odst. 1 písm. d) soud návrh odmítne, jestliže je podle s. ř. s. nepřípustný.

Stěžovatelka dále namítala, že nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že by se z její strany jednalo o zřejmě bezúspěšné uplatňování práva, neboť každý má právo na právní pomoc v řízení ve své věci jak je zakotveno i v Listině základních práv a svobod. Právo na právní pomoc v řízení před soudy je blíže upraveno a konkretizováno příslušnými procesními předpisy. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. *navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.* Předpoklady k osvobození od soudních poplatků upravuje ust. § 36 odst. 3 s. ř. s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.* Soud rozhodující o ustanovení zástupce účastníkovi tedy musí zároveň posoudit, zda návrh není zjevně neúspěšný.

Zdejší soud se přitom již v minulosti opakovaně vyjádřil k otázce zjevně neúspěšného návrhu. Např. podle názoru vysloveného zdejším soudem v rozsudku ze dne 19. 12. 2007, č. j. 7 Afs 102/2007 - 72, dostupném na www.nssoud.cz, podle kterého

vlastnost „zjevně neúspěšného návrhu“, kterou zákonodárce vyjádřil pojmem „zjevně“, je třeba vykládat jako vlastnost návrhu seznatelnou „na první pohled“, jehož neúspěšnost je bez jakýchkoliv pochybností a dokazování zcela jednoznačná, nesporná a okamžitě zjistitelná. Takovým „zjevně neúspěšným návrhem“ může být např.: opožděně podaná žaloba, opožděně podaná kasační stížnost; návrh na prominutí zmeškání zákonné lhůty, kterou nelze prominout; návrh, který je výslovně (bez meritorního posouzení charakteru a povahy žalobou napadeného úkonu) vyloučen z meritorního přezkoumání, jako je např. kasační stížnost proti usnesení o přerušení řízení.

Z předestřené judikatury je tedy zřejmé, že návrh domáhající se obnovy řízení v případě, kdy obnova řízení není možná, splňuje kritéria zjevně bezúspěšného návrhu, neboť jeho neúspěšnost vyplývá přímo z právní úpravy, je zjistitelná okamžitě bez jakýchkoliv pochybností a dokazování a je zcela jednoznačná a nesporná. Krajský soud tedy nepochybil, pokud stěžovatelce neustanovil zástupce pro řízení o jejím návrhu na obnovu řízení, neboť stěžovatelka nesplňovala jednu z podmínek pro osvobození od soudních poplatků, tedy že návrh nesmí být zjevně bezúspěšný.

Námitky stěžovatelky směřující vůči kasační stížností napadenému rozsudku a opírající se o údajné porušení správního řádu se jeví jako nepřípadné, neboť řízení před správními soudy se neřídí zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ale s. ř. s. V řízení před soudem tedy nemohlo dojít k porušení správního řádu. Pokud jde o námitku stěžovatelky, že soud nehledal odpověď na otázku, proč posudková komise opomenula zhodnotit celkový zdravotní stav žalobkyně a předložené zdravotní zprávy, i tato námitka se jeví Nejvyššímu správnímu soudu jako nepřípadná, neboť krajský soud rozhodoval o obnově řízení ve věci označené návrhem stěžovatelky a nepřezkoumával tedy průběh správního řízení předcházejícího soudnímu řízení, jehož obnovu stěžovatelka požadovala.

Ze všech shora uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná a zamítl ji podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů řízení nenáleží. Žalovaná podle ust. § 60 odst. 2 s. ř. s. nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť se jedná o věc důchodového pojištění.

Stěžovatelce byla usnesením krajského soudu ze dne 18. 7. 2011, č. j. 43 Ad 11/2010 - 31, ustanovena zástupkyní Mgr. JUDr. Klára Alžběta Samková, PhD., advokátka. Ustanovená zástupkyně stěžovatelky podle obsahu spisu ve věci učinila jeden úkon právní služby, a to doplnění kasační stížnosti ze dne 16. 8. 2011. Jde tedy o jeden úkon právní služby po 500 Kč podle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 7 položkou 2. a § 9 odst. 2 a 3 písm. f), když v projednávané věci se ve smyslu § 9 odst. 2 advokátního tarifu jedná o věc nároků fyzické osoby v oblasti důchodového pojištění, pro niž se za tarifní hodnotu považuje částka 1000 Kč. Dále má ustanovená zástupkyně stěžovatelky nárok náhradu hotových výdajů v podobě režijního paušálu ve výši 1 x 300 Kč podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky. Nejvyšší správní soud tedy ustanovené zástupkyni stěžovatelky celkem přiznal odměnu za zastupování a hotové výdaje ve výši 800 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. prosince 2011

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu